

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 44/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED] a [REDACTED], zastúpených Mgr. Tomášom Michnicom, advokátom, Na priekope 174/13, Žilina, proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 16C/21/2019-24 z 10. januára 2020, uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/65/2020-58 z 30. júna 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/131/2022 z 12. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. novembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označenými rozhodnutiami všeobecných súdov uvedenými v záhlaví tohto uznesenia, vydanými v spore o zaplatenie náhrady za obmedzenie vlastníckeho a užívacieho práva k pozemku. Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovatelia požadujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh ústavný súd zistil nasledovný stav veci:

3. Sťažovatelia, v tom čase zastúpení iným právnym zástupcom, podali žalobu proti žalovanej obci Dlhá nad Kysucou, ktorou sa domáhali zaplatenia sumy 2 044 eur s úrokom z omeškania z dôvodu obmedzenia ich vlastníckeho a užívacieho práva k pozemku, ktorého sú

podielovými spoluvlastníkmi. Vecné bremeno k pozemku bolo zriadené podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o usporiadaní pozemkov“). Na pozemku je zriadený cintorín v užívaní žalovanej obce. Vzhľadom na nečinnosť žalovanej okresný súd rozhodol bez ústneho pojednávania rozsudkom pre zmeškanie tak, že žalobe vyhovel, žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľom 2 044 eur spolu s úrokom z omeškania a priznal im nárok na náhradu trov konania 100 %.

4. Sťažovatelia podali proti rozsudku odvolanie, v ktorom uviedli, že boli podvedení zo strany ich právneho zástupcu, ktorého podľa svojho presvedčenia splnomocnili len na získanie informácií o ich nehnuteľnostiach, pričom s obsahom podanej žaloby nesúhlasili. Ich cieľom bolo dosiahnutie nulového variantu na cintoríne, t. j. aby sa na cintoríne ďalej nepochovávalo, a zrušenie zákonného vecného bremena.

5. Krajský súd odvolanie sťažovateľov odmietol ako podané neoprávnenou osobou. Oprávnenie na podanie odvolania nemá strana sporu bez ďalšieho. Z povahy odvolania ako riadneho opravného prostriedku vyplýva, že odvolanie môže podať len tá strana sporu, ktorej nebolo rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu vyhovené, prípadne ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma na právach. Rozhodujúci je pritom výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože existenciu novej ujmy možno hodnotiť len z procesného hľadiska. Pri tomto hodnotení sa neprihliada na subjektívne presvedčenie strany sporu, ale na objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím súdu mu bola spôsobená určitá ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia.

6. Napadnutým uznesením najvyšší súd zamietol dovolanie sťažovateľov podané z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v ktorom namietali odňatie možnosti uplatňovania svojich procesných práv na súde prvej inštancie, rozhodnutie súdu bez ich prítomnosti a pochybenie ich právneho zástupcu, ktorý podal žalobu, ktorá nebola v súlade s ich primárnym cieľom. Najvyšší súd vyhodnotil dovolanie sťažovateľov ako prípustné, avšak po preskúmaní napadnutého uznesenia odvolacieho súdu dospel k záveru, že nie je dôvodné.

7. Sťažovatelia sú presvedčení o nesprávnom rozhodnutí súdu prvej inštancie najmä tým, že im bola spôsobená ujma na ich právach a zákonom chránených záujmoch. Nesúhlasia s rozsudkom, ktorý je v rozpore s ich primárnym cieľom. Odvolací súd nedostatočne skúmal obsah a dôvodnosť ich odvolania, keď ho odmietol bez preskúmania správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Všetky konajúce súdy sa nedostatočne zaoberali argumentáciou sťažovateľov, najmä ich nesúhlasom s rozsudkom súdu prvej inštancie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými rozhodnutiami, predovšetkým však uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľov zamietol. Predmetom sporu bola náhrada za obmedzenie vlastníckeho a užívacieho práva k pozemku vo vlastníctve sťažovateľov, ktorého

sa sťažovatelia podľa svojich tvrdení nechceli domáhať a všeobecné sudy im svojimi rozhodnutiami neumožnili v konaní predniesť svoje argumenty a dôkazy.

III.1. K namietanému rozsudku okresného súdu a uzneseniu krajského súdu:

9. Sťažovatelia v petite požadujú zrušenie rozsudku okresného súdu a uznesenia odvolacieho krajského súdu, avšak bez toho, aby v petite požadovali alebo identifikovali, ktoré základné práva mali byť uvedenými rozhodnutiami porušené. Pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavný súd rozhoduje o tom, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom došlo k porušeniu základných práv a až na základe tohto výroku potom môže rozhodnúť aj o zrušení napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo zásahu. Tohto výroku sa sťažovatelia v petite svojej ústavnej sťažnosti nedomáhali. Aj v prípade odstránenia tohto nedostatku ústavnej sťažnosti by však ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a uzneseniu krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pretože sťažovatelia mali k dispozícii prostriedok nápravy (odvolanie proti rozsudku okresného súdu a dovolanie proti rozsudku krajského súdu), ktoré v konaní aj využili.

III.2. K namietanému uzneseniu najvyššieho súdu:

10. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd z obsahu dovolania vyrozumel, že v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sťažovatelia označili za porušenie svojho práva na spravodlivý proces nedostatočné odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu a prejednanie sporu okresným súdom v ich neprítomnosti. Najvyšší súd považoval odôvodnenie odvolacieho súdu k dôvodu odmietnutia odvolania za postačujúce, ktoré zodpovedalo priebehu základného konania, v ktorej bolo žalobe sťažovateľov (hoc podľa ich tvrdení nesprávne formulovanej) v plnom rozsahu vyhovené, a teda sťažovatelia sa síce mohli v subjektívnej rovine domnievať, že im rozsudkom prvej inštancie bola spôsobená ujma, v objektívnej rovine však ujma na právach sťažovateľov spôsobená nebola. Z obsahu splnomocnenia nachádzajúceho sa v súdnom spise najvyšší súd zistil, že sťažovatelia – žalobcovia splnomocnili predošlého právneho zástupcu svojím zastupovaním v právnej veci o náhradu za užívanie špecifikovaného pozemku, nie na zastupovanie v konaní o inom (ďalšom) nároku.

11. K prejednaniu ich sporu okresným súdom v ich neprítomnosti najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že okresný súd vo veci samej vyhlásil svoj rozsudok verejne bez nariadenia pojednávania, zistiť, že boli splnené podmienky pre rozhodnutie o žalobe podľa § 137 písm. a) CSP rozsudkom pre zmeškanie na strane žalovanej. Právo na prerokovanie veci v prítomnosti strany sporu vyplýva zo zásady ústnosti a priamosti konania. Na prejednanie veci sa nariaďuje ústne pojednávanie, ak zákon neustanovuje inak. Jedným z takýchto prípadov, ako uviedol najvyšší súd, je práve vydanie rozsudku pre zmeškanie, keď sa opodstatnenosť žaloby posudzuje na základe dôkazov obsiahnutých v súdnom spise.

12. Čo sa týka námietky sťažovateľov o odňatí možnosti konať pred súdom s odkazom na § 366 písm. d) CSP, že nemohli v odvolacom konaní uplatniť svoje námietky, najvyšší súd s poukazom na svoj rozsudok sp. zn. 5MCdo/4/2017 uviedol, že uvedený odvolací dôvod sa vzťahuje na právo novôt v odvolacom konaní.

13. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu považuje ústavný súd za dostatočné, zrozumiteľné, neidentifikoval tam známky arbitrárnosti. Najvyšší súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľov, ktoré uplatnili v dovolaní, primeraným a ústavne konformným spôsobom. Sťažovatelia tvrdia nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia vo všeobecnej rovine bez toho, aby konkretizovali, čo malo byť v odôvodnení dovolacieho súdu opomenuté. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

14. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že ak sťažovateľom vznikla ujma nesprávnym postupom ich právneho zástupcu, môžu si prípadnú náhradu škody vymáhať voči tomuto právnenému zástupcovi. Krajský súd tiež uviedol, že pokiaľ sťažovatelia v závere svojho odvolania formulovali návrh, ktorým rozšírili pôvodne uplatnený nárok, a zároveň uplatnili nový nárok, zmena žaloby v štádiu odvolacieho konania už nebola podľa § 371 CSP prípustná. Okrem iného, pokiaľ ide o nový nárok (zriadenie nulového variantu na cintoríne), sťažovatelia majú možnosť domáhať sa svojho práva na súde novou žalobou.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu